

Savoir-vivre czyli szacunek zawsze i wszędzie

Savoir-vivre jest pojęciem pochodzącym z języka francuskiego, złożonym z dwóch bezokoliczników - "savoir" znaczy wiedzieć, a "vivre" - żyć, w wolnym tłumaczeniu możemy więc powiedzieć, że **savoir-vivre** to nic innego, jak wiedza o życiu, a już bardziej konkretnie - znajomość **zasad dobrego wychowania**.

Każdy człowiek jest indywidualnością i ma prawo do własnego zdania, wyglądu, religii czy orientacji. Możemy mieć inne zdanie, ale stosując się do savoir-vivre, warto abyśmy mieli szacunek do odmiennego podejścia. Starajmy się każdego traktować tak, jak sami chcielibyśmy być traktowani.

Savoir-vivre swoich korzeni wcale nie ma we Francji, a w starożytnej Grecji, gdzie tworzyła się potęga kultury europejskiej. Grecy dążyli do doskonałości, a te dążenia przejawiały się m. in. w wyszukanych ceremoniałach i praktykowaniu uprzejmości. W średniowieczu nie przykładano do savoir-vivre'u tak wielkiej wagi - wszystkie warstwy społeczne wyróżniały się podobnymi manierami.

Ponownie nacisk na **zasady dobrego wychowania** zwrócono w renesansie, a tendencja utrzymywała się również w ciągu następnych wieków. Dopiero w latach 60. XX wieku stopniowo przywiązanie do etykiety regulującej ludzkie zachowania niemal w każdej życiowej sytuacji zdecydowanie zmalało. Ważniejsza stała się wolność wyboru, możliwość postępowania tak, jak sami uważamy za słuszne.

Mimo to savoir-vivre nie odszedł zupełnie w zapomnienie - w niektórych sytuacjach znajomość zasad dobrego wychowania jest niezbędna, gdy zależy nam na zrobieniu dobrego wrażenia, zaprezentowaniu się w towarzystwie, właściwej reakcji w danej sytuacji. Poznaj więc najważniejsze zasady savoir-vivre'u!

Kiedy zostaliśmy zaproszeni...

Odwiedzając kogoś w jego domu bądź mieszkaniu, starajmy się czuć swobodnie, ale bez przesady. Niewskazane jest otwieranie drzwi czy szafek bez wyraźnego przyzwolenia ze strony gospodarza. Przed wejściem wytrzymajmy buty na wycieraczkę i zostawmy je w odpowiednim miejscu. Nie trzaskajmy drzwiami i nie dotykajmy przedmiotów znajdujących się w mieszkaniu. Szanujmy cudzą własność.

... oraz kiedy sami zapraszamy

Przy organizacji uroczystości powinniśmy pamiętać, by uczestników zaprosić z minimum dwutygodniowym wyprzedzeniem. Zadbajmy, by wszystkie osoby miały gdzie usiąść przy stole. Idealne towarzystwo to maksimum 8 osób, wówczas wszyscy mogą utrzymywać ze sobą podobny kontakt i nie stworzą się osobne grupki. Warto pamiętać, by nie zapraszać jednocześnie osób, które się nie lubią, osób wiekowych z nastolatkami oraz tych, które reprezentują dwa skrajne poglądy. Na początku spotkania zawsze obowiązkowo przywitajmy wszystkich gości. Dajmy im czas na pozostawienie płaszcza czy poprawę fryzury, a następnie zaprosimy gestem do konkretnego pokoju. W międzyczasie możemy zaprezentować mieszkanie, jeśli mamy na to ochotę. W czasie rozmów nigdy nie podkreślamy kosztów zorganizowania spotkania (nawet jeśli były duże), a wszystkie niezręczności starajmy się niwelować już w zarodku.

Sposób siedzenia

Savoir-vivre wymaga, abyśmy siedzieli przy stole z plecami opartymi o krzesło. Nie można się garbić ani zakładać nogi na nogę, bo takie ich ułożenie może właśnie spowodować nasze przygarbienie. Co więcej, na stole trzymamy tylko dłonie, nie opieramy na nich łokci, a gdy już przystąpimy do posiłku, kierujemy łyżkę czy widelec wprost do ust - nie nachylamy się głową ku talerzowi. Aby po drodze nie wylać na siebie zupy czy nie stracić kawałka mięsa, nabieramy na sztuczce małe porcje.

Przed posiłkiem i podczas posiłku

Savoir-vivre nakazuje, by przed posiłkiem położyć serwetkę na swoich kolanach, poniżej linii stołu. Nie kładziemy jej obok talerza ani nie zakładamy za kołnierz koszuli.

Zasady dobrego wychowania mówią również, by w czasie posiłku nie mówić - możemy bowiem opluć konsumowanym właśnie jedzeniem współbiedniaków. Jemy zawsze z zamkniętą buzią. Jeśli chcemy rozpocząć rozmowę, to najlepiej z naszymi sąsiadami po lewej i prawej stronie. Można pokonwersować również z kimś siedzącym naprzeciwko, o ile nie będziemy musieli mówić zbyt głośno i nachylać się ku rozmówcy, opierając łokciami na stole.

Podczas posiłku nie powinniśmy życzyć "smacznego", ponieważ tym sposobem sugerujemy, że mógłby być on niesmaczny.

Jeśli spożywamy [rybę](#) czy mięso - ości i [kości](#) odkładamy z boku talerza, natomiast do "resztek" z [owoców morza](#) (np. skorup) najprawdopodobniej dostaniemy osobne naczynie. W restauracji orientalnej nie musimy się martwić, że nie umiemy jeść pałeczkami - śmiało możemy je zastąpić sztuczkami. Chyba że chodzi o sushi, które lepiej zjeść ręką niż za pomocą sztuczków właśnie. Podczas posiłku nie powinniśmy odchodzić od stołu. Jeśli dana potrawa czy przyprawa znajduje się w dużej odległości do nas, prosimy o jej podanie sąsiada, a następnie kolejne osoby. Czekamy aż to, o co prosiliśmy, zostanie nam podane, nie wychylamy się przez stół ani za plecami innych jedzących.

Zakończenie posiłku

Sygnal do zakończenia posiłku dają gospodarze, a my, odchodząc od stołu, powinniśmy powiedzieć "dziękuję". Dopiero gdy skończymy jeść możemy zdjąć serwetkę z kolan i ułożyć ją po prawej stronie talerza.

- Przerwa w jedzeniu** - jeśli cały czas mamy posiłek na talerzu, przerwę sygnalizujemy, układając sztuczki na środku talerza, skierowane ku sobie - obyły z zasadami dobrego wychowania kelner będzie dzięki temu wiedział, że jeszcze nie powinien nam go talerza. Jeśli talerz akurat jest pusty, o przerwie w jedzeniu "zawiadamy", krzyżując sztuczki na środku talerza.
- Zakończenie posiłku** - sztuczki - nóż i widelec - układamy równolegle do siebie na talerzu.

Savoir-vivre w relacjach damsko-męskich

Savoir-vivre reguluje również relacje damsko-męskie. Dzisiaj już nie w takim stopniu jak przed rewolucją obyczajową w latach 60. i 70. XX wieku, ale dawne zasady dobrego wychowania nadal mają wielu swoich zwolenników (a także przeciwników).

Damsko-męski savoir-vivre reguluje takie kwestie jak:

Podawanie ręki lub wybór innego sposobu przywitania

Tutaj pierwszeństwo ma zawsze kobieta. To ona decyduje, czy poda nowo poznanemu mężczyźnie rękę do uściśnięcia bądź po prostu kiwnie głową na przywitanie lub powie "dzień dobry". Rolą mężczyzny jest przyjęcie jej wyboru i odpowiedzenie w ten sam sposób.

Wejście do pomieszczenia

Jeśli w danym pomieszczeniu jest już mężczyzna, a wchodzi do niego kobieta (niekoniecznie jego partnerka), mężczyzna wstaje i nie siada, dopóki kobieta jako pierwsza nie zajmuje swojego miejsca.

Przyjęło się również, że panowie przepuszczają panie pierwsze w drzwiach - tymczasem zasady dobrego wychowania mówią co innego. Mężczyzna powinien otworzyć drzwi, ale przejść przez nie pierwszy i przytrzymać je przed kobietą. Podobnie z wejściem do restauracji - wchodzi pierwszy mężczyzna, ponieważ dawniej przyjmowano, że przyjmie na siebie czekające tam na kobietę ewentualne niebezpieczeństwa, "rozpozna" teren.

Przy wspólnym stole

Bardzo skomplikowane są również zasady savoir-vivre'u dotyczące przebywania kobiety i mężczyzny przy jednym stole. Mężczyzna powinien odsuwać i przysuwać krzesło kobiety za każdym razem, gdy ta wstaje i siada do stołu oraz wstawać, gdy ta od stołu odchodzi. Zasada ta nie działa, gdy kobieta odchodzi od swojego miejsca przy stole ustawionym na świeżym powietrzu.

Całowanie w rękę

Ta tradycja utrzymuje się w niewielu krajach - zarówno panowie nie mają zbyt dużej ochoty na całowanie obcych kobiet w rękę, jak i one często odczuwają to jako naruszenie swojej prywatnej przestrzeni. Jeśli jednak bardzo mu na tym zależy, powinien pamiętać, że tę czynność można wykonywać tylko w pomieszczeniach zamkniętych, nie na świeżym powietrzu, np. w parku. To mężczyzna schyla się ku ręce kobiety, nie ciągnie jej ku sobie.

Płacenie w restauracji

Płacenie w restauracji jest kolejną kłopotliwą sytuacją w relacjach damsko-męskich - panowie nie zawsze chcą pokrywać kosztów całego rachunku, skoro dzisiaj kobiety samodzielnie się utrzymują, a i one nie chcą czuć się od nich zależne. Dobra wiadomość jest taka, że savoir-vivre nie wymaga od mężczyzny, by zawsze to on opłacał rachunek. Chyba że jest stroną zapraszającą, jednak zasada ta działa w dwie strony - jeśli kobieta go gdzieś zaprasza, to na niej, według zasad dobrego wychowania, spoczywa obowiązek pokrycia kosztów. Wszelkie innowacje są jednak dozwolone - para może umówić się, że płacą oboje lub robi to jedno z nich - żadna z tych sytuacji nie przeczy zasadom savoir-vivre'u.

Klatka schodowa

Podczas schodzenia po schodach mężczyzna zawsze idzie przed kobietą, w celu asekuracji przed nieszczęśliwym zdarzeniem; potknięciem, utratą równowagi. W sytuacji kiedy mężczyzna i kobieta wchodzi po schodach, to kobieta idzie pierwsza, a mężczyzna za nią w niewielkiej odległości.

Szacunek wobec innych

Ustępowanie miejsca starszym podczas poruszania się komunikacją miejską to bardzo ważna sprawa, szanujmy także prawo innych do wypoczynku, spokoju lub ciszy, gdy jesteśmy w miejscu publicznym - w hotelach, podczas wakacji.

Savoir-vivre w biznesie

Savoir-vivre reguluje bardzo wiele sfer naszego życia, również tę zawodową. Oto najważniejsze aspekty tej gałęzi zasad dobrego wychowania:

1. Powitanie i pożegnanie

Decyzja o podaniu dłoni na powitanie (lub wyborze jego innej formy) - należy do szefa. Savoir-vivre głosi bowiem, że postanawia o tym osoba wyższa rangą. Inaczej wygląda kwestia z kłanianiem się - robi to jako pierwsza osoba zajmująca niższe stanowisko. Warto jednak pamiętać, że jeśli idziemy na spotkanie z klientem, to my się kłaniamy, ponieważ to on staje się w tej sytuacji na swój sposób naszym "szefem". Podobnie z pożegnaniem - sygnał zawsze wychodzi od szefa.

W biznesie szef jest szefem, bez względu na wiek i płeć. Jeśli więc po spotkaniu szef-mężczyzna i pracownica-kobieta wychodzą z pokoju, to pracownica powinna przepuścić szefa, natomiast gdy ta sama sytuacja dotyczy osób dwóch płci na równorzędnych stanowiskach - mężczyzna przepuszcza kobietę.

2. Dress code

Savoir-vivre określa również, jak powinniśmy się ubierać do pracy. Zasady dotyczące przedstawicieli obu płci głoszą, by wybierać odzież jak najmniej wyzywającą, zawsze czystą i schludną. Wykluczone są ubrania z dziurami czy plamami po kompcie. Co jeszcze zasady dobrego wychowania mówią o naszym ubiorze?

Savoir-vivre w biznesie - kobieta

- standardowy zestaw wygląda następująco: biała koszula, marynarka, spódniczka;
- spódniczka powinna kończyć się tuż za kolaniem lub przed nim - ale nie więcej niż 6 cm powyżej niego;
- koszula powinna być wykonana z nieprześwitującego, matowego materiału,
- możesz również ubrać sukienkę o długości takiej, jak spódniczka w zestawie z koszulą i koniecznie z długim rękawem;
- jeśli bardzo nie lubisz spódnic i sukienek, możesz ubrać zestaw ze spodniami;
- unikaj krzykliwego makijażu, dużych dekoltów, krzykliwej biżuterii, tipsów, naklejek na paznokciach;
- nie pokazuj gołych nóg - zawsze noś rajstopy;
- zakładaj wyłącznie buty z zakrytymi palcami;
- na spotkania biznesowe wybieraj skromną biżuterię, której noszenie... nie wydaje dźwięku;
- unikaj falban, zamków i innych ozdób;
- nie ubieraj rzeczy prześwitujących;
- nie dobieraj wielu dodatków: torebka, apaszka będą wystarczające.

Należy unikać ubrań wielobarwnych, a postawić na kolory władzy - czerń i szarości.

Savoir-vivre w biznesie - mężczyzna

- standardowy zestaw to koszula, krawat, marynarka i spodnie;
- nie ubieraj koszuli z krótkim rękawem (nawet pod garnitur) ani krótkich spodenek;
- garnitur powinien być odpowiednio dopasowany - spodnie i marynarka nie mogą być zbyt długie czy krótkie - właściwa długość nogawek to do połowy obcasa buta;
- spodnie powinny być w tym samym kolorze i z tego samego materiału co marynarka;
- krawat powinien mieć jak najmniej kolorów i wzorów;
- noś eleganckie, np. skórzane, buty;
- nie przychodź na spotkanie biznesowe w butach sportowych lub sandałach;
- skarpety dopasuj do butów i do całości - nie zakładaj jasnych skarpet do ciemnych kolorów;
- skarpety muszą mieć też odpowiednią długość - sięgać przynajmniej do wysokości 1/3 łydki;
- pamiętaj, że wszystkie guziki marynarki muszą być zapięte, gdy stoisz, możesz je rozpiąć po zajęciu miejsca i ponownie zapiąć przy wstawaniu;
- unikaj biżuterii - jedynie elegancki zegarek będzie wskazany;
- pasek przy spodniach ma służyć jako element stroju, a nie do regulacji spodni - te powinny być dokładnie dopasowane;
- do zewnętrznej kieszeni marynarki możesz włożyć poszewkę w kolorze krawata i wykonaną z tego samego materiału, nie powinieneś jednak umieszczać w tej kieszeni np. okularów czy chusteczki higienicznej.

Zasady dobrego wychowania w biznesie wymagają również, by na spotkania się nie spóźniać, a podczas ich trwania nie odbierać telefonów. Sam telefon powinien być wyciszony, nie można też co chwilę na niego zerkać, by sprawdzać nadchodzące wiadomości.

Całą swoją uwagę poświęcaj rozmówcom - mów spokojnie i uprzejmie, zmieniaj ton głosu jako oznakę zainteresowania. Utrzymuj kontakt wzrokowy z rozmówcą, ale nie patrz mu w oczy bez przerwy, bo może to sugerować, że masz coś do ukrycia.

Savoir-vivre w komunikacji

Żyjemy w XXI wieku, kiedy nowe technologie stały się bardzo ważnym elementem naszej komunikacji. Szczególnie często wymieniamy się wiadomości e-mailowymi - zarówno w relacjach zawodowych, jak i prywatnych.

Jednym z najczęściej popełnianych błędów jest rozpoczynanie wiadomości od "powitania" wirtualnego rozmówcy. Zdecydowanie sformułowania "witaj" używać nie powinniśmy - witać może bowiem gospodarz w swoim domu, starsza osoba młodszą, szef podwładnego - ten rodzaj powitania wiąże się z nadrzędnością tego, kto wita.

Do osób, których nie znamy, zdecydowanie lepiej napisać "Szanowny Panie/Szanowna Pani", do tych, które znamy już z dotychczasowej współpracy: "Pani Katarzyno", "Panie Marku", a do znajomych po prostu: "Kasiu", "Marku".

Wiadomości mailowej nie kończymy zwrotem "pozdrawiam" (chyba że piszemy do bliskiego znajomego), ale raczej "z poważaniem", "z wyrazami szacunku".

Kultura osobista jest wizytówką każdego ucznia. Dlatego warto znać zasady dobrych manier i korzystać z nich w praktyce.

1. Uczeń jako pierwszy kłania się wszystkim pracownikom szkoły, mówiąc "dzień dobry". Kiedy się kłania lub z kimś rozmawia, wyjmuje ręce z kieszeni.
2. Uczeń stosuje na co dzień zwroty grzecznościowe: "dziękuję", "proszę", "przepraszam", itp.
3. Uczeń nie spóźnia się na zajęcia.

4. Uczeń nie zaczepia innych - nie używa przemocy, nikogo nie bije.
5. Uczeń ubiera się stosownie do sytuacji, ale zawsze estetycznie.
6. Uczeń dba o higienę i porządek w szkole/klasie - nie pisze po ławkach, nie śmieci, nie niszczy pomocy naukowych i mienia szkoły.
7. W czasie lekcji uczeń zachowuje się właściwie - nie przeszkadza w prowadzeniu zajęć; wstaje, gdy nauczyciel się do niego zwraca; nie przerywa wypowiedzi innych osób; aktywnie pracuje podczas lekcji; nie żuje gumy.
8. Uczeń dba o kulturę języka - nie używa wulgaryzmów, nie krzyczy, nie podnosi głosu, grzecznie zwraca się do innych, pracuje nad poprawą błędów językowych.
9. Uczeń jest odpowiedzialny i prawdomówny - ma odwagę przyznać się do winy, nie kłamie i nie zrzuca odpowiedzialności na innych.
10. Uczeń kulturalnie zachowuje się w czasie szkolnych uroczystości.
11. Uczeń nie ulega nałogom - nie pali papierosów, nie pije alkoholu i nie używa narkotyków.
12. Uczeń pamięta o kulturalnym zachowaniu się poza szkołą - kłania się osobom, które zna; ustępuje miejsca osobom starszym; używa zwrotów grzecznościowych; nie zaśmieca otoczenia; dba o przyrodę.
13. Uczeń zna i przestrzega zasad kulturalnej obsługi telefonu komórkowego - wyłącza go podczas trwania zajęć lekcyjnych i uroczystości szkolnych; nie używa telefonu, ani innych urządzeń elektronicznych w czasie zajęć edukacyjnych.
14. Uczeń stara się pracować nad własnym charakterem i postępuje zgodnie z zasadami dobrego wychowania.
15. Uczeń godnie reprezentuje szkołę.